

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/172/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6112214268
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6112214268.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Oľgy Maľovej, v právnej veci navrhovateľa 1/ E. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. J., ul. D. XX, navrhovateľky v rade 2/ C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. J., ul. D. XX, obidvaja zastúpení advokátom JUDr. Jánom Krištofom, so sídlom Advokátskej kancelárie v Banskej Bystrici, Horná 34/A, proti odporcovi C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom J. J., I., I. Q. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Ivanom Justinom Škrabalom, bytom Banská Bystrica, Horná 54, o vrátenie daru, o odvolaní navrhovateľov proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 14C/137/2012-91 zo dňa 26. 03. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu, ktorým zamietol návrh navrhovateľov, nepriznal navrhovateľom náhradu trov konania a zaviazal navrhovateľov zaplatiť štátu trovy konania vo výške 1,78 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, potvrdzuje.

Náhradu trov odvolacieho konania odporcovi nepriznáva.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd v plnom rozsahu zamietol návrh navrhovateľov, ktorým žiadali uloženie povinnosti odporcovi vydať im nehnuteľnosti, parcelu č. XXX/X o výmere 279 m², parcelu č. XXX/X o výmere 123 m², parcelu č. XXX o výmere 446 m², nachádzajúcich sa v katastrálnom území T., zapísaných na Správe katastra J. J. na liste vlastníctva č. XXX, ktoré mu darovali darovacou zmluvou zo dňa 20. 01. 1998.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že v konaní nebolo preukázané, že by odporcovo správanie voči navrhovateľom bolo možné hodnotiť ako správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi, ktoré by vykazovalo znaky porušovania značnej intenzity alebo sústavnosti (§ 630 § 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ďalej len „OZ“). Naopak, je nepochybné, že odporca dovolil navrhovateľom vstupovať na pozemok v jeho výlučnom vlastníctve napriek tomu, že im takéto právo nevyplýva z vecného bremena alebo z iného zmluvného vzťahu. Až keď rozpory s navrhovateľom nadobudli pre odporcu neúnosnú intenzitu, domáhal sa cestou súdu uloženia zákazu vstupu navrhovateľov na pozemok, pričom jeho návrhu bolo vyhovené. Iniciátorom hádok a nedorozumení pri vzájomných stretnutiach nebol odporca, ale navrhovateľ, ktorý zvyšoval hlas, používal nevhodné oslovenia a vulgárne výrazy voči odporcovi. Svedkovia, vypočutí v konaní, označili navrhovateľa za „zádrapčivého“. Neposkytnutie potrebnej pomoci zo strany odporcu svojim rodičom ako darcom nebolo preukázané, takáto pomoc v darovacej zmluve ani nebola osobitne dojednaná a navyše ju navrhovatelia odmietajú. Pri posudzovaní hľadiska plnenia povinností dieťaťa voči rodičovi v súvislosti s ich zdravotným stavom bolo preukázané, že odporca nemal možnosť fyzicky im pomáhať, pretože od roku 2010 na žiadosť navrhovateľov im vrátil kľúče od ich bytu, operatívne sa k nim nemôže dostať za

účelom zabezpečenia bežných nákupov do domácnosti, liekov či sprevádzania rodičov na zdravotné vyšetrenia. Túto starostlivosť zabezpečuje ich vnuk, syn odporcu. Tiež nebolo preukázané ani to, že by si odporca neplnil vyživovaciu povinnosť dieťaťa voči rodičom (§ 66, § 67 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine), avšak navrhovatelia ani netvrdia, že o takéto právo odporcu žiadali.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že úspešný odporca nemá právo na náhradu trov konania, pretože o ňu nepožiadal. Podľa § 148 ods. 1 O. s. p. súd priznal náhradu trov konania, spočívajúcich vo vyplatennom svedočnom pre svedkyňu R. N. vo výške 1,78 Eur, štátu a zaviazal neúspešných navrhovateľov zaplatiť toto svedočné na účet súdu spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká až do výšky plnenia povinnosť plniť druhému.

Proti rozsudku podali navrhovatelia odvolanie, ktorým žiadali napadnuté rozhodnutie zmeniť a ich návrhu v celom rozsahu vyhovieť. Podľa ich názoru sú splnené podmienky na vrátenie daru podľa § 630 OZ, pretože správanie sa odporcu voči nim možno posudzovať ako správanie v hrubom rozpore s dobrými mravmi a trvá dlhodobo. Všetky nezhody vyprovokoval odporca, ktorý vie, že navrhovateľ má takú povahu, že sa dá ľahko vyprovokovať a potom odporcovi nadáva a túto skutočnosť zneužil. Viackrát podal na navrhovateľa trestné oznámenia, ktoré sa napokon preukázali ako neopodstatnené. Takto sa syn voči otcovi nespráva. Odporca okrem jedného prípadu, keď zaviezol navrhovateľa do nemocnice, rodičom neposkytuje žiadnu pomoc. Túto skutočnosť potvrdil syn odporcu, ktorý uviedol, že starostlivosť starým rodičom zabezpečuje výlučne on, nakupuje im, zabezpečil im opatrovateľskú službu, vozí ich na lekárske vyšetrenia. Navrhovatelia si od odporcu kľúče vyžiadali až po tom, ako sa vzťahy medzi nimi vážne narušili a mali podozrenie, že im odporca chce z bytu vziať nejaké veci, resp. peniaze.

Odporca prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu žiadal predmetné odvolanie navrhovateľov v rade 1/, 2/ zamietnuť. Zopakoval prednesy z prvostupňového konania s dôrazom na skutočnosť, že navrhovatelia odmietajú pomoc odporcu. Navrhovateľ v 1/ rade je voči odporcovi agresívny a vyjadruje sa na jeho adresu vulgárne.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti a súvisiacom výroku o trovách konania podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

V zmysle § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Z platnej právnej úpravy vyplýva, že je potrebné rozlišovať medzi porušením právnej povinnosti (povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy, zo zákona alebo z inej právnej skutočnosti) a správaním hrubo porušujúcim dobré mravy, pod ktorými možno rozumieť pravidlá morálneho charakteru, všeobecne platné v spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Účelom ustanovenia § 630 OZ nie je postihnúť porušenie právnych povinností, ktorých splnenia sa možno domáhať inými prostriedkami právnej ochrany. Vrátenie daru v zmysle tohto ustanovenia pri splnení podmienok v ňom uvedených je v podstate sankciou obdarovaného za jeho správanie sa voči darcovi spôsobom hrubo porušujúcim tieto morálne pravidlá. Toto ustanovenie nemožno rozširujúcim spôsobom vykladať tak, že sa ním majú postihnúť aj dôsledky správania sa iných osôb ako obdarovaného, hoci aj jemu blízkych. Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom vrátenia daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Toto negatívne správanie sa musí prejavovať objektívne, nestačí len subjektívny pocit a úsudok darcu. Pri posudzovaní, či určité správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba vziať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu v tom zmysle, či sa nespráva k obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny.

V prejednávanej veci je nesporné, že odporca sa na základe darovacej zmluvy od svojich rodičov v roku 1998 z ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov stal výlučným vlastníkom pozemkov. V texte darovacej zmluvy sa neuvádzajú žiadne skutočnosti ohľadne ďalšieho užívania nehnuteľností darcami, nebola uzatvorená ani dohoda o zriadení vecného bremena v prospech navrhovateľov. Odporca predmetný dar prijal. Na jednom z pozemkov (parcela č. XXX/X) si postavil rodinný dom. Na ďalších parcelách (č. XXX/X a XXX) boli už v čase darovania postavené holubník a iné drobné stavby, v ktorých navrhovateľ choval holuby a ďalšie zvieratá, mal tam uzamknutý rôznyi materiál a náradie. Tieto veci neboli predmetom darovacej zmluvy, avšak odporca súhlasil s tým, aby si otec svoje zvieratá dochoval. Keďže navrhovateľ vzhľadom na svoj vek a zdravotný stav sa už nevládal postarať o poriadok a zvieratá na hospodárstve a pomoc odporcu odmietal, prizýval si na pomoc (za alkohol a jedlo) cudzích ľudí, najmä bezdomovcov. Vzniknuté incidenty riešila polícia. Odporca opakovane žiadal navrhovateľa, aby odstránil zvieratá aj veci z jeho pozemkov, čo navrhovateľ odmietal s odôvodnením, že sú v jeho a manželkinom vlastníctve. Tieto skutočnosti boli preukázané v konaní pred Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 7C/263/2011, kde rozsudkom zo dňa 10. 12. 2012 (potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 17Co/38/2013-110 zo dňa 13. 03. 2013) bol navrhovateľovi zakázaný vstup a vjazd na pozemky na parcelnom č. XXX/X a č. XXX, zapísaných na LV č. XXX kat. úz. T., okres J. J., obec J. J..

Z ďalšieho súdneho konania vedeného pred Okresným súdom Banská Bystrica sp. zn. 10C/176/2010 vyplýva, že navrhovateľka žiadala od odporcu vrátiť peňažný dar vo výške 7.033,60 kanadských dolárov z dôvodu, že sa voči svojmu otcovi, jej manželovi, správa hrubým spôsobom, ktorý ju znevažuje. Súd návrh zamietol a navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože nebolo preukázané, že by sa odporca voči nej správal spôsobom zakladajúcim právo na vrátenie daru (§ 630 OZ). Aj v tomto konaní súd zistil, že je to práve navrhovateľ, ktorý sa voči odporcovi - svojmu synovi, jeho manželke a dcére správa agresívne.

V prejednávanej príhode (sp. zn. 14C/137/2012) nebolo preukázané ani konštatované, že by odporca napádal navrhovateľov čo i len slovne, nielo ešte fyzicky. Nestarostlivosť a nezáujem zo strany odporcu, ktoré správanie by mohlo byť posudzované ako porušovanie zaužívaných pravidiel morálky, ak by dosahovalo zákonom požadovanú intenzitu, síce bola navrhovateľmi vytykaná, avšak tieto tvrdenia boli odporcom vyvrátené. Tiež nemožno hovoriť ani o neposkytnutí potrebnej pomoci obidvom navrhovateľom zo strany odporcu (takáto povinnosť odporcovi nevyplýva ani z darovacej zmluvy, resp. z inej dohody), pretože o pomoc od neho ani nemajú záujem a odmietajú ju. Pomoc navrhovateľom poskytuje vnuk - syn odporcu.

Okresný súd rozhodol správne, keď návrh navrhovateľov o vrátenie daru zamietol; vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, dôkazy vyhodnotil jednotlivo i v súhrne a dospel ku správnyim skutkovým a právnym záverom. Odvolací súd sa v celom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia stotožňuje a naň poukazuje. Odvolanie navrhovateľov nie je dôvodné. Títo bezdôvodne vytykajú okresnému súdu nesprávne rozhodnutie, keď podľa nich všetky nezhody vyprovokoval odporca, ktorý vie o výbušnej povahe navrhovateľa, a predsa neprispôsobil tejto skutočnosti svoje správanie. Zo žiadneho zákonného ustanovenia ani zo všeobecne uznávaných pravidiel slušnosti nevyplýva povinnosť obdarovanému strpieť akékoľvek, dokonca až ponižujúce správanie od darcu, len vzhľadom na skutočnosť, že sa rozhodol ho obdarovať. Aj odvolací súd je toho názoru, že nielen obdarovaný voči darcovi, ale aj darca voči obdarovanému, má morálnu povinnosť správať sa slušne, ohľaduplne a s rešpektom, čo v danom prípade neplatí vzájomne. Naopak, z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva a nielen v predmetnej veci, ale aj v pripojených spisoch, že je to práve navrhovateľ, ktorý vyvoláva spory a hádky s odporcom a jeho manželkou a dcérou a navrhovateľka, ktorý vzhľadom na jeho vek a zdravotné problémy (viď čl. 52 spisu), tieto skutočnosti toleruje. Osobitne odvolací súd poukazuje na výpoveď maloletej C. T., nar. XX. XX. XXXX (viď čl. 51 spisu), dcéry odporcu, pred Obvodným oddelením Policajného zboru Banská Bystrica - východ, v ktorej uviedla, že osobne bola prítomná pri incidente medzi jej otcov a starým otcov dňa 08.05.2012, ktorý vznikol kvôli sušenému chlebu, kedy starý otec vulgárne nadával jej otcovi a neskôr sa hrubo vyjadroval aj voči jej matke, proti čomu sa otec slušne ohradil. Starý otec obvinil celú ich rodinu, že mu otrávil psa. Inokedy sa vyhrážal podpálením ich domu, poliatím kyselinou; na jej otca zaútočil nožom. V minulosti, keď mu uhynul zajac, ktorého nachovala púpavou, povedal, že jej odtne prsty na kláte a odtrhne jej hlavu. Slová maloletej len

dokresľujú výpovede ďalších svedkov, ktorí všetci potvrdili, že navrhovateľ označuje odporcu za zlodēja, častuje ho vulgárnymi výrazmi, používa slová, ako: „keby si chcel skapať, keby ste všetci havarovali a pozabíjali sa“, od odporcu odmieta prijať akúkoľvek pomoc. Tieto skutočnosti svedčia o tom, že nie správanie odporcu, ale správanie navrhovateľa voči odporcovi, možno vyhodnotiť ako správanie hrubo porušujúce dobré mravy.

Skutočnosť, že priestupkové konanie bolo zastavené, pretože skutok obvineného - navrhovateľa, keď mal odporcu vulgárne nazvať pred svedkami, nevykazoval znaky úmyselného zavinenia (viď čl. 50 spisu), pretože navrhovateľ „by sa takto rozhodne nevyjadril, keby o týchto prirovnaniach mal vedieť jeho syn“, nemení nič na vyhodnotení skutkového stavu, ako je uvedený v odôvodnení vyššie. Obdobne aj závery trestných stíhaní (postúpenie na priestupkové konania), na ktoré poukazujú odvolatelia, nemajú zásadný význam pre rozhodnutie vo veci, keďže aj v týchto sa konštatujú skôr útoky navrhovateľa voči odporcovi, pretože zabezpečené dôkazy sú dostatočným podkladom pre právny záver, ku ktorému dospel aj odvolací súd.

Odvolací súd preto rozsudok v napadnutej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdil.

Úspešný odporca si vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľov náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil. Odvolací súd preto rozhodol, že odporcovi náhradu trov odvolacieho konania s odkazom na § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O. s. p. nepriznáva.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.